

พระราชวังสตุลติส วัน พฤหัสบดีที่ ๕ กันยายน

เวลาบ่าย พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ออก พระที่นั่งอภิเศกตูลติส
พระบรมวงษานุวงษ์ แด่ ข้าราชการ เฝ้า ทูลฉลอง ชูลิพระบาท

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พระองค์เจ้าจรรยาดี กิติกฤดากร แด่ หม่อม
ทับใน พระองค์ท่าน เฝ้า กราบ ถวาย บังคมลาไป รับราชการใน ตำแหน่ง
อรรถราชทูตพิเศษ ประจำ พระราชสำนักนี้ อิตาลี สเปน แด่ รับบัลก
แห่ง ประเทศฝรั่งเศส แด่ ปอตุเกอล

พูงนี้ เวลาบ่าย (วันศุกร์ที่ ๖ กันยายน) พระบาท สมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว จะได้เสด็จ พระราชดำเนินโดยรถไฟ พระที่นั่งไป ประทับแรม ณ พระ
ราชวังบางปอน ด้วยเหตุที่มี พระราชประสงค์ ที่จะ ทรง พักผ่อน ดำรง
พระราชฤทัยไม่มี พระราชพิธี ใดๆ การ ส่ง ชาวใน พระราชสำนักนี้
จะได้ หยุดไว้ชั่วคราว จนกว่า จะเสด็จ พระราชดำเนิน กลับ กรุงเทพมหานคร
มหานคร

การ ฐาปนาพระอิสริยยศ

หม่อมเจ้าจรรยาดี กิติกฤดากร

ขึ้นเป็น พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า

พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง พระราชดำริให้ว่า หม่อมเจ้าจรรยา

วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๔๖

ศักดิ์กฤดากร ได้รับราชการ ถดอง พระเดช พระคุณ ใน ราชการแผ่นดิน
ตำแหน่งที่สำคัญ มาโดยลำดับ จน ถึง ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม
แต่ทั้งนี้ ถดอง พระเดช พระคุณ ใน ราชการส่วน พระองค์ ด้วย เป็น หลาย อย่าง
มี พระปรีชา สามารถ ประกอบไปด้วย ความ อุสาหะ กระทำ ราชการ นั้น ๆ
ให้ สำเร็จ ด้วย ดี ตลอด มา ทั้ง มีความ ซื่อ ตรง จง รัก สวามิภักดิ์ ต่อได้
ฝ่าอุออง ชู้ตพระบาท เป็น อย่าง ยิ่ง สมควร ที่ จะ พระราชทาน พระอิสริยยศ
ฐานันดรศักดิ์ ขึ้น เป็น พระองค์เจ้า ให้ เปน เกียรติยศ ใน ความ ดี ความ ชอบ
สืบไป แต่ บัด นี้ ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ หม่อมเจ้าจรรยาศักดิ์
กฤดากร กตัญญู ออกไป รับราชการ ใน ตำแหน่ง อรรคราชทูตพิเศษ มี อำนาจ
เต็ม ประจำ อยู่ กรุงปารีส จะ ออกไป เสีย ก่อน งาน พระราชพิธี ฉัตรมงคล
ซึ่ง เปน สมัย พระราชทาน พระอิสริยยศ ฐานันดรศักดิ์ ใน ราชตระกูล นั้น จึง
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ตั้ง การ สำรุปมา พระอิริยยศ หม่อมเจ้า
จรรยาศักดิ์กฤดากร ขึ้น เปน พระองค์เจ้า เปน งาน พิเศษ มี กำหนด การ
ดังนี้

วันที่ ๒๓ สิงหาคม วันนโกลีนทร ศก ๑๓๑ เจ้าพนักงาน กรมพระ
อาดกษณ ได้ จาตุก พระสุพรรณบัตร ใน พระอุโบสถ วัดพระกัมมิตนศาลาราม
ตาม พระฤกษ์ เวลา เช้า ๒ โมง ๔๙ นาที กับ ๒๔ วินาที เปน ปฐมฤกษ์
พระสงฆ์ ๕ รูป มี พระญาณโพธิ เปน ประธาน สวดไชยมงคลคาถา
โหรบูชา พระฤกษ์ แต่ เจ้าพนักงาน ประโคม แคร ดั่ง ช้ ช้อง ไชย เครื่อง ดุริยดนตรี

เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๔๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑

จนเสด็จการ จากถูก แล้ว พราหมณ์ หัตถ์ นาดังชี้ แดเจิม พระสุพรรณบัตร แล้ว เป็น เสด็จการ จากถูก พระสุพรรณบัตร

ครั้น วันที่ ๓๐ สิงหาคม วันโกสินทรศก ๑๓๑๑ เจ้าพนักงานได้แต่ง พระที่นั่งอภิเศกคฤศิต เชิญ พระไชยวัฒนประจํารัชกาลที่ ๔ กับทั้งใน รัชกาลบ้ชยบัน แดพระไชยเนาโหดรัชกาลที่ ๕ แดรัชกาลบ้ชยบัน ประดิษฐาน บน พระราชบัลลังก์เหนือ พระแท่น วันคสังหาคัน ภายใต้ นพปต เสวตรฉัตร แดตั้ง พาน ทอง ล่อง ชัน ร่อง พระสุพรรณบัตร พร้อม ด้วยใบ กำกับ มีคตม แดตั้ง พาน ทอง มีเบาะ ร่อง พระตั้งวาลย์ เครื่องราช อภิรียากรณ์ ปฐมจุลจอมเกล้า บน พระแท่น หน้า พระไชย พร้อม ด้วย พาน ดอกไม้ เทียน เครื่องบูชา ซึ่ง ประดับ บน พระแท่น หน้า พระแท่นวันคสังหาคัน ตั้ง เครื่อง นมัสการ แด พระแท่น ทรง กราบ ถัด ออก มา ทอด พระราชบัลลังก์ ทามกลาง พระโรง องค์ หนึ่ง กับ ทอด ที่ ประทับ ริม ผนัง ด้าน ขวาค อก องค์ หนึ่ง แดตั้ง เก้าอ พระบรมวงษานวงษ์ ข้าง ผนัง ด้าน ขวาค อก ตั้ง อาสนพระตั้งษ์เจริญ พระพุทธรมนต์ ข้าง ผนัง ด้าน ขวาค อก หว่าง กลาง หน้าอาสนตั้งษ์ตั้ง เก้าอ ขาวราชการ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท แดตั้ง ตั้ง ต่าง ๆ ไว้ พร้อม เสด็จ

เวลาบ่าย ๔ โมง ๔๕ นาที พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง เครื่อง เต็มยศ ชาว ทหารรักษาวัง ประดับ เครื่องราช อภิรียากรณ์ นพรัตน ราชวรการณ์ กับ ปฐมจุลจอมเกล้า ทรง ด้าย สัพพาย จุลจอมเกล้า เสด็จ ออก

วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๔๘

พระที่นั่งอภิเศกคฤดีต พระบรมวงษานุวงษ์ ขาทูลฉลองของขัตติยพระบาทฝ่ายทหาร
พลเรือน เป้าทูลฉลองของขัตติยพระบาท พร้อมกัน พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ทรง จุดเทียน เครื่อง นมัสการ แล้ว พระสังฆราชาคณะ ๑๖ รูป มี สมเด็จพระ
เจ้าบรมวงษ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นประธาน ถวายศีล
แด่เจ้านาย พระพุทธมนต์ จบแล้ว ได้ พระฤกษ์ เวลา บ่าย ๕ โมง ๔๘ นาที
กับ ๑๔ วินาที เป็น ปฐมฤกษ์ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ประทับ
พระราชบัลลังก์ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พระยาศรีสุนทรโวหาร
อำนวยการ ประกาศ กระแส พระบรมราชโองการ ทรง ด้ฐาปนา พระอิศริยยศ
หม่อมเจ้าจรัญศักดิ์กฤดากร ขึ้น เป็น พระองค์เจ้า มี พระนาม ตาม จาตุกนิ
พระสุพรรณบัฏ ดังนี้ มี ข้อความ แจ่ม อยู่ใน ประกาศ นั้น จบแล้ว พระสังฆ
ราชาคณะ ๑๖ รูป ไชยมงคลคาถา ไห่ ถิ่น หม่อมไชย พรหมณ์ เป้าสังฆ
กรมแต่งใน ชั้นไม้บันฑาะวี แด่ ชาว ประโคม ๆ แด่ สังฆเครื่อง ดิยคนตรี
พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรง ด้ฐาปนา พระมหาสังฆ ทรง เจิม หม่อม
เจ้าจรัญศักดิ์กฤดากร แด่ พระราชทาน พระสุพรรณบัฏ จาก พระนาม
“ พระบรมวงษ์เธอ พระองค์เจ้าจรัญศักดิ์กฤดากร ” พร้อมด้วย ใบกำกับ
แด่ ทรง ด้ฐาปนา พระสังฆวาลย์เครื่องราชอิศริยยศชั้น ปฐมจุลจอมเกล้า พระ
ราชทาน แล้ว พระราชทาน เครื่องราชอิศริยยศ หีบ หมาก ทองคำลงยา
ราชวดี หลัง หีบ ครามหามงกุฏ กับ กาน้ำ ทองคำ รูป กระบอง ฝา ก
ครามหามงกุฏ มี ถาด ทองคำ รอง ด้สำหรับ พระเกียรติยศ ตาม ราช ประเพณี

เล่ม ๒๙ หน้า ๑๒๔๙ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๘ กันยายน ๑๓๑

เมื่อสุดเสียง ประโคม แล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชาอาวาส แด่ พระราชทาน
พระพรตด้วยแล้ว พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ได้ทูล
เกล้า ฯ ถวาย ดอกไม้ ชุบเทียน พุ่ม ดอกไม้ ทอง เงิน เส้รัง แล้ว ถวาย
ดอกไม้ ชุบเทียน พระบรมวงษานุวงษ์ ที่ ทรง ผนวช มี สมเด็จพระเจ้าบรม
วงษ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แด่ พระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นชินวร
ศีริวัฒน์ เป็นต้น กับ ทั้ง ถวายผ้าไตร ของไทยธรรมแก่ พระสงฆ์ ด้วย แล้ว
พระสงฆ์ ราชาคณะ ถวาย ยถาอนุโมทนา แด่ ถวาย อติเรก ถวาย พระพรดา
กตัมภ์แล้ว เวลา ย่ำค่ำแล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ขึ้น
พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ถวาย ดอกไม้ ชุบเทียน
พระบรมวงษานุวงษ์ ที่ ยัง พระอิศริยยศ แด่ ยัง พระชนมพรรษาต่อไป แล้ว
เจ้าพนักงาน ได้ ตั้ง บายศรีแก้ว บายศรีทอง บายศรีเงิน เครื่อง ส้มโอบ
พราหมณ์ เบิก แว่น เวียน เทียน ส้มโอบ แด่ เจิม พระสุพรรณบัฏ ตาม ราช
ประเพณี

วันที่ ๑ กันยายน วันโกน เดือน สิก ๑๓๑๑ เจ้าพนักงาน ได้ เชิญ
พระสุพรรณบัฏ ขึ้น เสด็จ ถึง พระกตกำมถอ ไป ถวาย พระวรวงษ์เธอ
พระองค์เจ้าจรรยาศักดิ์กฤดากร ที่ วง แล้ว เป็น เส้รัง การ